

Občanské sdružení

Za rozhodnutí orgánu občanského sdružení podle § 15 odst. 1 zákona č. [83/1990](#) Sb. nelze bez dalšího pokládat jakékoli rozhodnutí, učiněné při činnosti sdružení. Má-li se člen sdružení oprávněně domáhat soudní ochrany proti němu, je především třeba, aby takové rozhodnutí zasáhlo do jeho práv; intenzitu takového zásahu je nutné posuzovat - vzhledem k zásadě spolkové autonomie - zdrženlivě, se zřetelem ke konkrétním okolnostem případu.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 28 Cdo 2304/2011, ze dne 14.9.2011)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce 1. FK P., a. s., se sídlem v P., zastoupeného JUDr. P. K., advokátkou v P., proti žalovanému Českomoravskému fotbalovému svazu, občanskému sdružení, se sídlem v P., zastoupenému Mgr. M. V., advokátem v P., o určení, zda je rozhodnutí žalovaného v souladu se zákonem a stanovami, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 1 pod sp. zn. 22 C 9/2009, o dovolání žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 26. 10. 2010, č. j. 21 Co 296/2010-82, tak, že dovolání se zamítá.

Z odůvodnění :

Rozsudkem Městského soudu v Praze výše označeným byl ve výroku I. změněn výrok I. rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 30. 11. 2009, č. j. 22 C 9/2009-58, tak, že žaloba na určení, že rozhodnutí Odvolací a revizní komise č. j. 016/2008 ze dne 12. 12. 2008 je v rozporu se zákonem a stanovami žalovaného Českomoravského fotbalového svazu (dále ČMFS), se zamítá. Ve výroku II. rozsudku odvolacího soudu bylo rozhodnuto o nákladech řízení před soudy obou stupňů tak, že jejich náhrada nebyla žalovanému přiznána.

Ve věci se žalobce domáhal určení, že rozhodnutí Odvolací a revizní komise ČMFS č. j. 016/2008 ze dne 12. 12. 2008 je v rozporu se zákonem a stanovami žalovaného; žalobce požadoval též zrušení tohoto rozhodnutí (soudem prvního stupně byla tato část žaloby zamítnuta, odvolání nebylo podáno). Odvolací a revizní komise zrušila rozhodnutí Sportovně technické komise Řídící komise ČMFS ze dne 1. 10. 2008, kterým byl žalobce potrestán pořádkovou pokutou ve výši 21.000,- Kč za neoprávněné starty hráče V. Š. za tým mužů 1. FK Příbram „B“ v mistrovských utkáních divize A (hráč měl v registračním průkazu nesprávně uveden - namísto označení žalobce - klub FK Marila Příbram). Odvolací a revizní komise rozhodla současně tak, že se sedm sehraných utkání divize A v období od 9. 8. do 20. 9. 2008, v nichž jmenovaný hráč nastoupil, dodatečně - oproti výsledkům dosaženým na hřišti - kontumuje výsledkem 0:3 v neprospěch týmu žalobce. Žalobce svůj nárok odůvodňoval poukazem na pravomocný rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 31. 1. 2008, č. j. 15 C 40/2007-66, který určil, že rozhodnutí valné hromady žalovaného ze dne 3. 2. 2007 o volbě členů Odvolací a revizní komise Mgr. L. a Mgr. D. je v rozporu se zákonem a stanovami ČMFS. Rozhodnutí Odvolací a revizní komise žalovaného ze dne 12. 12. 2008, učiněné ve složení komise Mgr. L. (předseda), JUDr. U. a Ing. F., tak bylo podle názoru žalobce učiněno v rozporu s čl. 5a odst. 1 stanov ČMFS, neboť Mgr. L. byl - viz citované rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 31. 1. 2008 - zvolen do komise v rozporu se zákonem a stanovami.

Soud prvního stupně se zabýval pouze procedurální otázkou, zda byl Mgr. L. dne 12. 12. 2008 oprávněn ve věci rozhodovat jako předseda Odvolací a revizní komise. Vyšel z rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 31. 1. 2008, ve kterém soud deklaroval volbu jmenovaného jako rozpornou

se zákonem a stanovami, a z toho dovodil, že též předmětné rozhodnutí ve věci kontumace výsledků utkání B-týmu 1. FK Příbram, a. s., je v rozporu se zákonem i stanovami.

Odvolací soud naproti tomu odkázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 2306/2008 a 28 Cdo 4852/2009 a dovodil, že je podle citovaných judikátů (a podpůrně též podle nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 90/06) nutné posuzovat oprávnění člena občanského sdružení podat žalobu podle § 15 odst. 1 zákona č. [83/1990](#) Sb., o sdružování občanů, restriktivně. Je třeba zachovat v co nejširší míře spolkovou autonomii, garantovanou článkem 20 Listiny základních práv a svobod. Proto odvolací soud neposuzoval procedurální stránku věci (oprávněnost účasti předsedy v rozhodující komisi), dále shledal, že rozhodnutí Odvolací a revizní komise bylo po věcné stránce v souladu se Stanovami ČMFS, a k důsledkům případného zrušení napadeného rozhodnutí dodal, že podle jeho zjištění byl soutěžní ročník ČMFS (též divize A mužů) 2008-2009 ukončen; případné nynější soudní uznání výsledků dosažených na hřišti by tedy nemělo žádný dopad.

Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání, v němž vytkl odvolacímu soudu nesprávné právní posouzení věci. Setrval na svém předchozím tvrzení, že Odvolací a revizní komise ČMFS nebyla oprávněna o věci rozhodovat, neboť její předseda Mgr. L. nebyl mezi členy komise řádně zvolen. Sdílel tedy právní názor soudu prvního stupně, že je nutné vycházet z rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 31. 1. 2008, jímž došlo k deklaraci rozporu zvolení dvou (výše jmenovaných) členů komise se stanovami a zákonem. Dovolatel žádal, aby Nejvyšší soud rozsudek odvolací instance zrušil a věc jí vrátil k dalšímu řízení.

K dovolání se prostřednictvím zástupce vyjádřil žalovaný, který rekapituloval průběh volby členů Odvolací a revizní komise Valnou hromadou ČMFS dne 3. 2. 2007 a citoval také podrobně judikaturu Nejvyššího soudu (zejména senátu 28 Cdo) k aplikaci § 15 odst. 1 zákona č. [83/1990](#) Sb. ve spolkových věcech. Žalovaný žádal, aby dovolací soud dovolání žalobce zamítl.

II.

Nejvyšší soud shledal, že žalobce, zastoupený advokátkou, podal dovolání včas (§ 240 odst. 1, § 241 odst. 1 o. s. ř.). Přípustnost dovolání žalobce byla dána podle § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř., tedy pro diformitu rozsudků nižších instancí, a dovolací důvod byl uplatněn podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř., neboť dovolatel tvrdil, že napadený rozsudek spočívá na nesprávném právním posouzení věci.

Dovolání není důvodné.

Podle ustanovení § 15 odst. 1 zákona č. [83/1990](#) Sb., o sdružování občanů, považuje-li člen sdružení rozhodnutí některého z jeho orgánů, proti němuž již nelze podle stanov podat opravný prostředek, za nezákonné nebo odporující stanovám, může do 30 dnů ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však do 6 měsíců od rozhodnutí, požádat okresní soud o určení, zda je takové rozhodnutí v souladu se zákonem a stanovami.

Nejvyšší soud konstatoval v rozsudku ze dne 19. 11. 2008, sp. zn. 28 Cdo 2306/2008, že pravomoc soudů k přezkumu rozhodnutí orgánů občanských sdružení na základě určovací žaloby člena je v obecné rovině dána. Ustanovení § 15 odst. 1 zákona o sdružování občanů je však třeba vykládat zužujícím (restriktivním) způsobem z hlediska povahy věci i okruhu osob, jež se mohou oprávněně dovolávat soudní ochrany. Za pomoci citace rozsudku ze dne 30. 1. 2008, sp. zn. 28 Cdo 2916/2006, označil soud za kritéria posuzování oprávněnosti žaloby, kromě zákonem presumované protiprávnosti rozhodnutí orgánu občanského sdružení,

- osobnostní nebo materiální újmu, kterou utrpěl člen sdružení,
- vyčerpání případných interních smířčích či rozhodčích prostředků,
- společenský zájem na projednání věci,

to vše při dostatečně vysokém stupni intenzity naplnění těchto kritérií. Není pochyb o tom, že uvedený výčet je otevřený a nelze ani předpokládat, že by jednotlivá kritéria měla být splněna kumulativně; interpretace rozhodných právních pramenů, zahrnující též podpůrné užití zmíněných měřítek, musí brát v úvahu i konkrétní okolnosti jednotlivého případu.

V dalších judikátech postupoval dovolací soud opět za pomoci zdrženlivé interpretace. V rozsudku sp. zn. 28 Cdo 2865/2006 požadoval, aby byl při přezkumu disciplinárního trestu, uloženého členu ČMFS, zachován vztah vyváženosti mezi použitím pravomocí disciplinárního orgánu, postihem potrestané osoby z hlediska intenzity zjištěného deliktu a okruhem osob podrobených disciplinární pravomoci v rámci tohoto občanského sdružení. V usnesení sp. zn. 28 Cdo 4852/2009 Nejvyšší soud dovodil, že rozhodnutí disciplinárního orgánu sportovního svazu (též ČMFS) o sankci uložené klubu ve výši 2.000.000,- Kč za opuštění hrací plochy jeho mužstvem v průběhu utkání I. fotbalové ligy je způsobilé být předmětem následného soudního přezkumu. Oproti tomu ve věci sp. zn. 28 Cdo 2306/2008 (viz výše) vyslovil Nejvyšší soud pochybnost o tom, zda je soud oprávněn zasahovat do diskrece orgánu jiného občanského sdružení (České asociace stolního tenisu), pokud tento orgán schválil svým rozhodnutím přestup hráče do jiného klubu (zrušení rozhodnutí bylo požadováno klubem, v němž hráč dosud působil), a za současného zrušení rozsudků obou nižších instancí vrátil věc se závaznými pokyny soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud uplatnil při interpretaci ustanovení § 15 odst. 1 zákona č. [83/1990](#) Sb. metodologický postup, který je označován jako teleologická redukce. Tohoto postupu se užívá tehdy, ukáže-li se být dikce právní úpravy svým věcným záběrem širší, než vyžadují principy, hodnoty a účely, z nichž právní úprava vychází; právní předpis přitom postrádá pravidlo, jež by stanovilo výjimku z příliš široce pojaté právní normy. Jde o nástroj dotváření práva, při němž se na určitý skutkový stav aplikuje jen „jádro“ zákonného ustanovení, resp. zákonem upraveného pojmu, přestože by bylo možné použít také širší, třeba i méně určitý význam normy (pojmu). V zájmu naplnění účelu právní normy tu právě princip (hodnota) účelnosti právní úpravy zčásti koliduje s principem právní jistoty („co je psáno, to je dáno“), a prvně uvedenému principu se dává přednost (srov. Melzer, F. Metodologie nalézání práva. Úvod do právní argumentace. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 248, 249; též Gerloch, A., Tomášek, M. et al. Nové jevy v právu na počátku 21. století. Díl II. Teoretické a ústavní impulzy rozvoje práva. Praha: Karolinum, 2010, s. 62).

V nyní posuzované věci je klíčovým pojmem „rozhodnutí“ orgánu občanského sdružení podle § 15 odst. 1 zákona č. [83/1990](#) Sb. Jestliže by měl soud přezkoumávat v rámci realizace práva člena občanského sdružení na soudní ochranu veškerá interní rozhodnutí jednotlivých orgánů občanských sdružení, přesáhla by soudní ingerence do spolkové oblasti únosné meze. Občanská sdružení, resp. spolky nejsou „nucenými svazky“; sdružování do nich je založeno na principu dobrovolnosti a je žádoucí, aby podstatná část běžných „provozních“ rozhodnutí, činěných spolkovými orgány při uskutečňování zásady smluvní autonomie členské základny sdružení, zůstala z důvodu právní jistoty uvnitř sdružení zachována. Právní úprava z roku 1990 je v tomto ohledu příliš obecná, kusá a současné realitě již nevyhovuje. Bylo proto zapotřebí, aby Nejvyšší soud přistoupil, zajisté s náležitou citlivostí směřující k zásadnímu zachování potřebné míry ochrany práv členů občanských sdružení, k interpretační restrikci, která je naznačena již výše a vychází z teleologického výkladu – a návazné teleologické redukce – rozhodného právního textu. Dojde-li k významnému zásahu do práv člena občanského sdružení, nesmí být jeho soudní ochrana redukována. Při (eventuálně) minimálním, málo intenzivním konfliktu rozhodnutí orgánu občanského sdružení s dílčím členským právem musí člen vzít v úvahu, že do sdružení vstoupil dobrovolně a že součástí vnitrospolkové demokracie je též podrobení se rozhodnutí spolkového orgánu.

Lze shrnout, že za rozhodnutí orgánu občanského sdružení podle § 15 odst. 1 zákona č. [83/1990](#) Sb. nelze bez dalšího pokládat jakékoli rozhodnutí, učiněné při činnosti sdružení. Má-li se člen sdružení oprávněně domáhat soudní ochrany proti němu, je především třeba, aby takové rozhodnutí zasáhlo

do jeho práv; intenzitu takového zásahu je nutné posuzovat - vzhledem k zásadě spolkové autonomie - zdrženlivě, se zřetelem ke konkrétním okolnostem případu.

Řečeno v intencích starořímských právních zásad, dění uvnitř občanských sdružení je třeba zvenčí, ze strany soudů, posuzovat v duchu sentence „minima non curat praetor“.

Měl-li by soud (srov. rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 2306/2008 výše) přezkoumávat ve dvouinstančním řízení například každé rozhodnutí o schválení přestupu sportovce mezi kluby sportovního svazu - a přestupů je v každém přestupním termínu většího svazu třeba i několik set -, pak by se stal soud jakýmsi dozorcem nad spolkovým děním, což je krajně nežádoucí a z pohledu čl. 20 odst. 1, 3 Listiny základních práv a svobod i protiústavní. Naproti tomu rozhodnutí o finančně citelné pokutě, uložené členu spolku (sportovnímu klubu) jako disciplinární sankce, se soudnímu přezkumu nevyhne (srov. usnesení sp. zn. 28 Cdo 4852/2009 shora). Na okraj této argumentace se sluší učinit dvě poznámky. Za prvé, osnova nového občanského zákoníku, nyní se nacházející ve stadiu sněmovního projednávání, právě na zde popsaný výklad nepřimo navazuje: předmětem soudního přezkumu spolkových rozhodnutí mají být pouze rozhodnutí o vyloučení člena (§ 237) a rozhodnutí členské schůze (§ 253, § 255, § 256). A za druhé, metoda teleologické redukce není uplatněna soudem ojedinele - postačit zde musí jen stručný odkaz například na nálezy Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 318/06 či Pl. ÚS 41/02 nebo rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 31 Cdo 3489/2007, 28 Cdo 1548/2006 (rozsudky), 28 Cdo 1709/2007 (usnesení); též ve správním soudnictví je teleologická redukce poměrně často používána.

Odvolací soud tedy nepochybil, opřel-li svou argumentaci mimo jiné o zjištění ohledně důsledků soudního rozhodnutí, kterým by mělo být rozhodnutí Odvolací a revizní komise ČMFS ze dne 12. 12. 2008 zrušeno. Žádné důsledky by nenastaly - výsledky příslušné fotbalové soutěže by zůstaly v platnosti. Ochrana práv žalobce jako členského subjektu ČMFS by nebyla posílena, účel zákona je tu vyprázdněn. Nelze dospět k závěru o splnění měřítek oprávněnosti soudního přezkumu, vytyčených citovanými judikáty sp. zn. 28 Cdo 2306/2008 a 28 Cdo 2916/2006. Žalobcem tvrzenou protiprávností napadeného rozhodnutí se zde soud nezabýval. Důvodem je, že delikt potrestaného žalobce je svou intenzitou minimální a že újma na straně žalobce již není reparaovatelná. Není tedy žádoucí, aby v posuzované věci soudy zasahovaly do vnitrospolkového rozhodování - ani po stránce procedurální, ani po stránce věcné. Rozhodnutí se ponechává diskreci (úvaze) spolkového orgánu v intencích zejména čl. 20 odst. 3 Listiny o limitech zákonných omezení výkonu sdružovacího práva a též ve smyslu ustanovení § 1 odst. 2 zákona č. [83/1990](#) Sb., podle něhož není k výkonu práva svobodně se sdružovat (a tím je v konkrétní rovině i interní spolkové rozhodnutí) třeba povolení státního orgánu.

III.

Všechny popsané skutečnosti a právní názory vedly Nejvyšší soud k zamítnutí žalobcova dovolání (§ 243b odst. 2 věta před středníkem o. s. ř.), neboť žalobcem uplatněný dovolací důvod nebyl naplněn.

(zdroj: www.nsoud.cz)

Další články:

- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Samospráva \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Význam řízení](#)
- [Telekomunikace](#)
- [Účelová komunikace \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Územní plán \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vyhoštění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Restituce \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zdravotní služby \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta](#)
- [Územní plán](#)